CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN
SURAT.

Manuscripts Library
S.D.P.B.
Coll. No. 793

Title Śankaravijayadindima.

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN, SURAT

Shastri Dinmanishankar Pustak-Bhandara

No. : 793 Subject : Kāvya.

Title : Śankaravijaya ~~di~~ dindima

Author : Dhanapati Scribe : -

Date of the work : - Date of the Ms. : -

Place of the work : - Place of the Ms. : -

Size : 12·3" by 6·9" Extent : 7 foll

Language : Sanskrit · Script : Devanāgari

Remarks : ———

॥ श्री० ॥ अथवार्तिकांतब्रह्मविद्याप्रवृत्तिसपरिकरांनिरूपयितुमारभते ततःकदाचिदात्मोपदेष्टारं यद्वाआत्मदानामीश
सुरेश्वरार्योऽत्यंतगभीरोभावोयस्य तथाभूतेशारीरकभाष्ये वृत्तिस्फुटंयथास्यात्तथाकर्तुमनावभाषे उपजातिः ॥ १ ॥
ममयत् करणीयमस्ति तत्त्वमिमंमामसंशयमनुशाधिआज्ञापय यतोयदयंगुरौभक्तिमान्सन्जीवति तदिदमेवपुरुषस्यजीवितं

श्री०॥अथत्रयोदशःसर्गः॥ततःकदाचित्प्रणिपत्यभक्त्यासुरेश्वरार्योंगुरुमात्मदेशं॥शारीरकेत्यंतगभीरभावे
वृत्तिंस्फुटंकर्तुमनाजगाद॥१॥ममयत्करणीयमस्तितेत्वमिमंमामनुशाध्यसंशयं॥ तदिदंपुरुषस्यजीवितंय
दयंजीवतिभक्तिमान्गुरौ॥२॥इतीरितेशिष्यवरेणशिष्यंप्रोचद्गरीयाननतिहृष्टचेताः ॥ मत्कस्यभाष्यस्यवि
धेयमिष्टंनिबंधनंवार्तिकनामधेयं ॥ ३ ॥ द्रष्टुंसतर्कंभवदीयभाष्यंगंभीरवाक्यंनममास्तिशक्तिः ॥ तथापि
भावत्ककटाक्षपातेयतेयथाशक्तिनिबंधनाय ॥ ४ ॥ अस्त्वेवमित्यार्यपदाभ्यनुज्ञामादायमूर्ध्नासविनिर्जगा
म ॥ अथांबुजांघ्रेर्दयिताःसतीर्थ्यास्तंचित्सुखाद्यारहसीत्थमूचुः ॥ ५ ॥

॥ २ ॥ मत्कस्यमदीयस्यभाष्यस्य वार्त्तिकनामधेयमिष्टंनिबंधनं त्वयाविधेयं ॥ ३ ॥ इत्युक्तःशिष्यउवाच तर्कयुक्तंगंभीरवाक्यं
भवदीयभाष्यं द्रष्टुमपिममशक्तिर्नास्ति तद्वार्तिकविधानसामर्थ्यंतुदूरनिरस्तं यद्यप्येवंतथापिभवदीयकटाक्षपातेसति यथाशक्तिनिबं
धनार्थंयत्नंकुर्वे ॥ ४ ॥ अस्त्वेवमित्यार्यपादाभ्यनुज्ञांमूर्ध्नाआदायससुरेश्वरोविनिर्जगाम अथानंतरंपद्मपादस्यप्रियाःसतीर्थ्याःशिष्या
श्चित्सुखाद्यास्तंश्रीशंकराचार्यंरहस्यनेनवक्ष्यमाणप्रकारेणोचुः ॥ ५ ॥

योयंप्रयत्नोहितायक्रियते तुभ्यंहितायनभवति किंत्वयंअनर्थंविशेषेणफलत्विति संभावनायांलोट् इत्येवंप्रत्येकंगुरवेनिवेद्योचुरित्यन्वयः तदुदाहरति स्वयंविद्वान्कर्मणितत्परश्चयइतिपरेणसंबंधः ॥ ६ ॥ योमंडनःसार्वलोकप्रसिद्धं ईश्वराणांब्रह्मादीनांईश्वरमपि बहुयुक्तिभिरुत्तरज्ञःप्रत्याख्यातवान् एवंविधेनक्रियतइतिव्यवहितेनान्वयः कथमित्याकांक्षायामाह्रुः कर्मैवस्वर्गनरकादिफलंददाति नत्वेवंविधोऽन्योजगदीशितास्तीत्येवंप्रत्यादिदेश वसंततिलका ॥ ७ ॥ ननुतस्यकोदोषोजैमिनेरेवाभिप्रायस्यतथाविधत्वादित्याशंक्याह्रुः

योऽयंप्रयत्नःक्रियतेहितायहितायनायंविफलत्वनर्थं ॥ प्रत्येकमेवंगुरवेनिवेद्यबोद्धास्वयंकर्मणितत्परश्च ॥ ॥ ६ ॥ यःसार्वलौकिकमपीश्वरमीश्वराणांप्रत्यादिदेशबहुयुक्तिभिरुत्तरज्ञः ॥ कर्मैवनाकनरकादिफलंददातिनैवंपरोस्तिफलदोजगदीशितेति ॥ ७ ॥ प्रत्येकमस्यप्रलयंवदंतिपुराणवाक्यानिसतस्यकर्त्ता ॥ व्यासोमुनिर्जैमिनिरस्यशिष्यस्तत्पक्षपातीप्रलयावलंबी ॥ ८ ॥ गुरोश्चशिष्यस्यचपक्षभेदेकथंतयोःस्याद्गुरुशिष्यभावः ॥ तथापियद्यस्तिसपूर्वपक्षःसिद्धांतभावस्तुगुरूक्तएव ॥ ९ ॥

अस्यप्रत्यक्षादिभिःसन्निधापितस्यजगतःप्रलयंप्रत्येकंपुराणवाक्यानिवदंति तस्यपुराणवाक्यजातस्यसप्रसिद्धोव्यासोमुनिःकर्त्ताजैमिनिरस्यशिष्योऽतस्तत्पक्षपातित्वावश्यंभावेनप्रलयावलंबीत्यवश्यमभ्युपगंतव्यं उ० ॥ ८ ॥ विपक्षेबाधकमाह्रुः गुरोश्चशिष्यस्[illegible]सकाभेदेसति तयोर्गुरुशिष्यभावःकथंस्यात् अंगीकृत्याह्रुः . यद्विपक्षभेदोऽस्तितथापिसशिष्यपक्षःपूर्वपक्षःसिद्धांतत्वंतुगुरु[illegible]लितः ॥ २७ ॥ पक्षएवेत्यर्थः ॥ ९ ॥

किंच सखलुमंडनः आजन्मनःकर्मणियोजितात्माऽनिशमिहलोकेकर्मकुर्वन्नेवावस्थितः समाहिताःप्रयत्नात्कर्मकु
प्राप्स्यथ व्यर्थमार्गैकिमितिपरांश्चब्रूते व० ॥ १० ॥ तथाचैवंविधेन त्वदाज्ञामवलंब्य भाष्यकेयदिनिबंधनंक्रियते ता॰ह॰
कर्मपरंयोक्ष्यते तस्माद्वृद्धिमिच्छतात्वया मूलादपिमाच्यावि॥ प्रच्युतिर्नविधेयेत्यर्थः उ० ॥ ११ ॥ नन्विदानींतुस्वीकृतसंन्यासेइय
नानास्तीत्याशंक्याह संन्यासमपीति तस्मान्नोऽस्माकंविश्वासस्थानंनविभाति तथाचहेगुरोऽनेननिबंधनंमाचीकरः नैवकारय ॥ १

आजन्मनःसखलुकर्मणियोजितात्माकुर्वन्नवास्थितइहानिशमेवकर्म ॥ ब्रूतेपरांश्चकुरुतावहिताःप्रयत्ना
त्स्वर्गादिकंसुखमवाप्स्यथकिंवृथाध्वे ॥ १० ॥ एवंविधेनक्रियतेनिबंधनंयदित्वदाज्ञामवलंब्यभाष्यके ॥
भाष्यंपरंकर्मपरंसयोक्ष्यतेमाच्याविमूलादपिवृद्धिमिच्छता ॥ ११ ॥ संन्यासमप्येषनबुद्धिपूर्वकंव्यध
त्तवादेविजितोवशोव्यधात् ॥ तस्मान्नविश्वासपदंविभातिनोमाचीकरोनेननिबंधनंगुरो ॥ १२ ॥ यः
शक्नुयात्कर्मविधातुमीप्सितंसोयंनकर्माणिविहातुमर्हति ॥ यद्यस्तिसंन्यासविधौदुराग्रहोजात्यंधमूकादिर
मुष्यगोचरः॥ १३ ॥ एवंसदाभट्टमतानुसारिणोब्रुवंत्यसौतन्मतपक्षपातवान् ॥ एवंस्थितेयोग्यमदोविधी
यतांननोस्तिनिर्बंधनमत्रकिंचन ॥ १४ ॥

भाट्टमतपक्षपातित्वादयंयोग्यएवेत्याद्धरीप्सितंकर्मविधातुंयःशक्नुयात् सोयंकर्माणित्यक्तुंनार्हति यदिसंन्यासविधौदुराग्रहोऽस्ति तर्ह्यमुष्य
संन्यासविधेर्जात्यंधादिभिर्विषयइत्येवंभट्टमतानुसारिणोवदंति असावपिभट्टमतपक्षपातवान् एवंस्थितेयद्योग्यंतद्विधीयतां अस्माकंत्वत्र
किंचननिर्बंधनमाग्रहोनास्तीत्यर्थः तथाचोक्तंभट्टैः तत्रैवंशक्यतेवक्तुंयेन्येपंग्वादयोनराः गृहस्थत्वंनशक्ष्यंतेकर्तुंतेषामयंविधिः नैष्ठिकब्र
ह्मचर्यंवापरिव्राजकतापिच तैरवश्यंगृहीतव्यातेनादावेतदुच्यतेइत्यादि इंद्रवंशा० ॥ १३ ॥ १४ ॥

केनतर्हिटत्तिर्विधेयाइत्यपेक्षायांपद्मपादेनेतिवक्तुंतद्योग्यतामाविष्कुर्वंति पुरेति सुरापगायादेवनद्यागंगायाः ॥ १५ ॥ तस्मिन्काले तदा कारणमाकर्ण्यसमाकुलेषु नौकार्थमितस्ततःपरिभ्रमत्सुअस्मासु एषसनंदनस्तुवियन्नद्याझरीमाशुअभिप्रस्थितएव ॥ १६ ॥ त्रिवर्त्मा त्रिमार्गागंगा ॥ १७ ॥ तेषुतुष्टयात्रिपथगयाप्रादुष्कृतेषुवरकमलेषुपदानिसंस्थाप्यभवत्सकाशं यतोअयंमहात्मागतवान् ततोऽतिसंतुष्टोभवां

पुराकिलास्मासुसुरापगायाःपारेपरस्मिन्विचरत्सुसत्सु ॥ आकारयामासभवानशेषान्भक्तिंपरिज्ञातुमिवास्मदीयां ॥ १५ ॥ तदातदाकर्ण्यसमाकुलेषुनावार्थमस्मासुपरिभ्रमत्सु ॥ सनंदनस्त्वेषवियत्तटिन्याझरीमभिप्रस्थितएवतूर्णं ॥ १६ ॥ अनन्यसाधारणमस्यभावमाचार्यवर्यैर्भगवत्यवेक्ष्य ॥ तुष्टात्रिवर्त्माकनकांबुजानिप्रादुष्करोतिस्मपदेपदेच ॥ १७ ॥ पदानितेषुप्रणिधाययुष्मत्सकाशमागाद्यदयंमहात्मा ॥ ततोऽतितुष्टोभगवांश्चकारनाम्नातमेनंकिलपद्मपादं ॥ १८ ॥ सएवयुष्मच्चरणारविंदसेवाविनिर्धूतसमस्तभेदः ॥ आजानसिद्धोऽर्हतिसूत्रभाष्येवृत्तिंविधातुंभगवन्नगाधे ॥ १९ ॥ यद्वायमानंदगिरिर्यदुग्रतपःप्रसन्नापरमेष्ठिपत्नी ॥ भवत्प्रबंधेषुयथाभिसंधिर्व्याख्यानसामर्थ्यवरंदिदेश ॥ २० ॥ कर्मैकतानमतिरेषकथंगुरोतेविश्वासपात्रमवपद्यतविश्वरूपः ॥ भाष्यस्यपद्मपदएवकरोतुटीकामित्यूचिरेरहसियोगिवरंविधेयाः ॥ २१ ॥

स्तमेनंनाम्नाखलुपद्मपादंचकार ॥ १८ ॥ आजानसिद्धःस्वभावतएवसिद्धः ॥ १९ ॥ यद्वायमानंदगिरिःसूत्रभाष्येवृत्तिंविधातुमर्हति तोयस्योग्रतपसाप्रसन्नासरस्वती भवदभिप्रायानुसारिव्याख्यानसामर्थ्यवरंदिदेश ॥ २० ॥ हेगुरोकर्मैकतानमतिरेषविश्वरूपः [illegible]ीःसका विश्वासपात्रमवपद्यत तत्यात्रभूतोजातोऽतःकर्मैकतानमतेर्विश्वरूपस्याविश्वसनीयत्वाद्भाष्यस्यपद्मपादएवटीकांकरोतु [illegible]सम्मिलितः॥ २१ ॥ गिवरंश्रीशंकरं शिष्याऊचिरे इंद्र० ॥ २१ ॥

अत्रांतरे समीपमागतःससनंदनःशीघ्रंवाक्यंसमुदाजहार तदाहहेआचार्य भवत्कृतौवार्त्तिकंकर्तुंएषहस्तामलयो
॥ २२ ॥ यतःकरस्थामलकसदृशंसर्वंसिद्धांतमेषजानाति अतएवामुष्मैभवतएवहस्तामलकाभिधानमदायि उ० ॥ रा
चंसमाकर्ण्यविस्मितंयथास्यात्तथाभाष्यकारोजगाद तदाहास्यहस्तामलकस्यनैपुण्यमनुपमंपरंतुसमाहितत्वात् अस्यवा

अत्रांतरेऽभ्यर्णगतःसतूर्णंसनंदनोवाक्यमुदाजहार ॥ आचार्यहस्तामलकोऽपिकल्पोभवत्कृतौवार्त्तिक
मेषकर्त्तुं॥ २२ ॥ यतःकरस्थामलकाविशेषंजानातिसिद्धांतमसावशेषं ॥ अतोह्यमुष्मैभवतैवपूर्वमदायि
हस्तामलकाभिधानं॥ २३॥ वाणींसमाकर्ण्यसनंदनस्यसामिस्मितंभाष्यकृदाबभाषे ॥ नैपुण्यमन्यादृश
मस्यकिंतुसमाहितत्वान्नबहिःप्रवृत्तिः ॥ २४ ॥ अयंतुबाल्येनपपाठपित्रानियोजितःसादरमक्षराणि ॥ न
चोपनीतोऽपिगुरोःसकाशादध्यैष्टवेदान्परमार्थनिष्ठः ॥ २५ ॥ बालैर्नचिक्रीडनचान्नमैच्छन्नचारुवाचंत्य
वदत्कदापि॥ निश्चित्यभूतोपहतंतमेनमानिन्यिरेऽस्मन्निकटंकदाचित् ॥ २६ ॥ अस्मानवेक्ष्यैवमुहुःप्रणम्य
कृतांजलौतिष्ठतिबालकेऽस्मिन् ॥ इमामपूर्वांप्रकृतिंविलोक्यविसिस्मयेतत्रजनःसमेतः ॥ २७ ॥

भवति इं० ॥ २४ ॥ समाहितत्वादित्याद्युक्तंविवृणोति अयंतुबाल्येपित्रासादरंनियोजितोप्यक्षराणिनपपाठ तेनोपनीतोऽपिगुरोःसका
शात्परमार्थनिष्ठोवेदान्नचाधीतवान् उ० ॥२५॥ नचिक्रीडक्रीडांनचकार ॥२६ ॥ प्रकृतिंस्वभावं तत्रतस्मिन्स्थाने समेतःसंमिलितः॥२७॥

कस्त्वंशिशोकस्यकुतोसिगंताकिन्नामतेत्वंकुतआगतोसि एतन्मयोक्तंवदयार्भकत्वंसत्प्रीतयेप्रीतिविवर्धनोसि इत्यस्माभिःपृष्टःपद्यमयैर्वचो भिर्विस्मापयन्नात्मानमानंदघनस्वरूपमाचष्ट उपजाति० ॥ २८ ॥ तस्मिन्काले कदाप्यश्रुतिगोचरं पुत्रस्यतद्वाग्वैभवं आक र्ण्य अस्यपितापरंप्रहर्षंप्राप्य विज्ञःसप्रश्रयांवाचमुवाच विप० ॥ २९ ॥ तामुदाहरति जनैरिति प्रज्ञयोन्नतानामपिदुर्विभाव्यं परमात्मत

कस्त्वंशिशोकस्यसुतःकुतोवेत्यस्माभिराचष्टकिलैषपृष्टः ॥ आत्मानमानंदघनस्वरूपंविस्मापयन्व्त्तमयै र्वचोभिः ॥ २८ ॥ तदाकदाप्यश्रुतिगोचरंतदाकर्ण्यवाग्वैभवमात्मजस्य ॥ पिताप्रपद्यास्यपरंप्रहर्षंस प्रश्रयांवाचमुवाचविज्ञः॥ २९ ॥ जनैर्जडत्वेनविनिश्चितोऽपिब्रवीतियद्येषपरात्मतत्त्वं ॥ प्रज्ञोन्नतानाम पिदुर्विभाव्यंकिंवर्ण्यतेऽर्हन्भवतःप्रभावः॥ ३० ॥ आजन्मनःसंसृतिपाशमुक्तःशिष्योस्त्वयंविश्वगुरोस्तवै व ॥ प्रफुल्लराजीववनेविहारीकथंरमेतक्षुरकेमरालः ॥ ३१ ॥ विज्ञाप्यतस्मिन्नितिनिर्गतेऽसौतदाप्रभृत्यत्र वसत्युदारः ॥ आशैशवादात्मविलीनचेताःकथंप्रवर्तेतमहाप्रबंधे ॥ ३२ ॥ श्रुत्वेतिपप्रच्छुरमुंविनेयाःस्वा मिन्विनैवश्रवणाद्युपायैः ॥ अलब्धविज्ञानमयंकथंवाभवानिदंसाधुविदांकरोतु ॥ ३३ ॥

त्त्वं यद्येषत्वत्समीपमागतोब्रवीति तर्हि हेऽर्हन् भवतःप्रभावःकिंवर्ण्यते उ० ॥ ३० ॥ तस्मादाजन्मनोजन्मप्रभृति संसृतिपाश[illegible] भाष्ये [illegible]यतश्चेत्तर्हितथा श्वगुरोस्तवैवशिष्योस्तु यतःप्रफुल्लपद्मवनेविहारीहंसः क्षुरकेवनेकथंरमेत ॥ ३१ ॥ इतिविज्ञाप्य तस्मिन्प्रभाकरे निर्[illegible] अयंविज्ञानंकथंलब्धवान् इदंभवान्साधुसम्यक्बोधयतु ॥ ३३ ॥

एवंपृष्टआचार्यःतस्यप्राग्भवीयंवृत्तांत्तमुक्तवानित्याह तानिति ॥ ३४ ॥ जातुकदाचित्तस्यसिद्धस्यसमीपेकाच यो
लकंस्थाप्य हेद्विज क्षणमात्रंबालंप्रतीक्षस्वेत्युक्त्वा सखीभिःसह स्नातुं निर्जगाम ॥ ३५ ॥ महर्षेःपुरतःचक्रंदुराक्रोशंचक्रुः
पृथुकस्यबालस्यांगंशरीरंप्रविवेशसतपस्वीएषहस्तामलकः ॥ ३७ ॥ यस्मादेवंतस्मादयमुपदेशंविनैवानंताःश्रुतीः सकलाः

तानब्रवीत्संयमिचक्रवर्तीकश्चित्पुरायामुनतीरवर्ती ॥ बभूवसिद्धःकिलसाधुवृत्तःसांसारिकेभ्यःसुतरांनि
वृत्तः ॥ ३४ ॥ तस्यांतिकेकाचनविप्रकन्याद्विहायनंजातुनिवेश्यबालं ॥ क्षणंप्रतीक्षस्वशिशुंद्विजेतिस्नातुं
सखीभिःसहनिर्जगाम ॥ ३५ ॥ अत्रांतरेदैववशात्सबालश्चंक्रम्यमाणोनिपपातनद्यां ॥ मृतंतमादायशि
शुंतदीयाश्चक्रंदुरुच्चैःपुरतोमहर्षेः ॥ ३६ ॥ आक्रोशमाकर्ण्यमुनिःसतेषामत्यंतखिन्नोनिजयोगभूम्ना ॥ प्रा
विक्षदंगंपृथुकस्यतस्यसएषहस्तामलकस्तपस्वी ॥ ३७ ॥ तस्मादयंवेदविनोपदेशंश्रुतीरनंताःसकलाः
स्मृतीश्च ॥ सर्वाणिशास्त्राणिपरंचतत्त्वमज्ञातमेतेननर्किंचिदस्ति ॥ ३८ ॥ तत्तादृगात्मानबहिःप्रवृत्तौनि
योगमर्हत्ययमत्रवृत्तौ ॥ समंडनस्त्वर्हतिबुद्धतत्त्वःसरस्वतीसाक्षिकसर्ववित्त्वः ॥ ३९ ॥ तत्तादृशोत्युज्ज्वल
कीर्तिराशिःसमस्तशास्त्रार्णवपारदर्शी ॥ आसादितोधर्महितःप्रयत्नात्सचेन्नरोचेतनदृश्यतेऽन्यः ॥ ४० ॥

सर्वाणिचशास्त्राणिपरंचतत्त्वंजानाति किंबहुनाऽनेनाज्ञातंकिंचिदपिनास्ति ॥ ३८ ॥ तत्तस्मात्तादृगात्माअयंहस्तामलकोबहिःप्रवृत्तावत्रभाष्ये
वृत्तौनियोगंनार्हति समंडनस्त्वर्हति यतोबुद्धतत्त्वःसरस्वतीसाक्षिकंसर्वज्ञत्वंचयस्यसः ॥ ३९ ॥ प्रयत्नाल्लब्धएवंविधःसनरोचेतचेत्तर्हितथा
विधोऽन्योनदृश्यते आ० ॥ ४० ॥

ननुभवदभीष्टंचेत्तर्हिकारयितव्यमितितत्राह अहमिति महानिबंधेबहूनामनभीष्टंकार्यंनकारयिष्ये किंचयतएकस्मिन्कार्येबहवःप्रतिकूला अतोऽत्रसंशयोममोत्पन्नइत्यर्थः उ० ॥४१॥ एवमुक्ताविनेयानदृश्यतेऽन्यइत्युक्तमसहमानाऊचुः हेभगवन्भवदाज्ञातः सनंदनईप्सितंभाष्ये निबंधंकरिष्यति यतःसब्रह्मचर्यादंगीकृताश्रमोमतेःप्रकर्षोयस्य सर्वतोविज्ञातश्च ॥वंश० ॥४२॥ एवमुक्तआचार्यउवाच जनानांनंदयित

अहंबहूनामनभीष्टकार्यंनकारयिष्येहिमहानिबंधे ॥ किंचात्रसंशीतिरभून्ममातोयदेककार्येबहवःप्रतीपाः ॥ ४१ ॥ भवन्निदेशाद्भगवन्सनंदनःकरिष्यतेभाष्यनिबंधमीप्सितं ॥ सब्रह्मचर्याद्दुररीकृताश्रमोमतिप्रकर्षोविदितोहिसर्वतः ॥ ४२ ॥ सनंदनोनंदयिताजनानांनिबंधमेकंविदधातुभाष्ये ॥ नवार्त्तिकंतत्तुपरप्रतिज्ञंव्यधात्प्रतिज्ञांसहिनूत्नदीक्षः ॥ ४३ ॥ आदिश्येत्थंशिष्यसंघंयतींद्रःप्रोवाचेत्थंनूत्नभिक्षुंरहस्तं ॥ भाष्येभिक्षोमाकृथावार्तिकंत्वंनेमेशिष्यासेहिरेदुर्विदग्धाः ॥ ४४ ॥ तात्पर्यंतेगेहिधर्मेषुदृष्ट्वातत्संस्कारंसांप्रतंशंकमानाः॥ भाष्येकृत्वावार्त्तिकंयोजयेत्सभाष्यंप्राहुःस्वीयसिद्धांतशेषं॥ ४५ ॥

सनंदनोभाष्येनिबंधमेकंविदधातुनतुवार्तिकं तत्तुपरप्रतिज्ञंपरस्यप्रतिज्ञायस्मिन् हियतःस्वीकृतदीक्षःसुरेश्वरःप्रतिज्ञांव्यधात् उपें० ॥ एवंनबुद्धि इत्थंशिष्यसंघमादिश्ययतींद्रोरहसिस्थितंनूत्नभिक्षुंसुरेश्वरंवक्ष्यमाणप्रकारेणप्रोवाच हेभिक्षोभाष्येत्वंवर्तिकंमाकृथाः यतोदुर्विदग्धाःस्वविनिर्णया ष्यानसेहिरे ॥ इंद्र० ॥ ४४ ॥ शंकमानैस्तैर्यदुक्तंतद्दर्शयन्ति गेहिधर्मेषुतवतात्पर्यंवीक्ष्यसांप्रतंतत्संस्कारंशंकमानाःप्राहुः स्वीयसिद्धांतशेषंभाष्यंसयोजयेत् संभावनायांलिङ् शा० ॥ ४५ ॥

किंच तुर्याश्रमोवेदेसिद्धोनास्त्येवेतिमांडनःसिद्धांतोभिक्षमाणाद्द्वारिद्वास्थैर्वार्यमाणास्तेमंडनस्यवेश्मांतःप्रवेशंनलभंतइ
तिविदित्वा तेषामनल्पेअक्षुद्रेपित्वयिप्रत्ययोनासीत्तर्हिमयाकिंकर्तव्यमितिचेत्तत्राह स्वातंत्र्यात्त्वमध्यात्मनिष्ठमेकंग्रंथ
॥ ४६ ॥ ४७ ॥ हेविद्वन्यथाग्रंथसंदर्शनेन नोऽस्माकममीषांशिष्याणांप्रत्ययःस्यादितिसुरेश्वरमुक्त्वा हाहासूत्रभाष्येवा

नास्त्येवासावाश्रमस्तूर्यइत्थंसिद्धांतोयंतावकोवेदसिद्धः ॥ द्वारिद्वास्थैर्वारिताभिक्षमाणावेश्मांतस्तेनप्रवे
शंलभंते ॥ ४६ ॥ इत्याद्यांतांकिंवदंतींविदित्वातेषांनासीत्प्रत्ययस्त्वप्यनल्पे ॥ स्वातंत्र्यात्त्वंग्रंथमेकंमहात्म
न्कृत्वामत्यंदर्शयाध्यात्मनिष्ठं ॥ ४७ ॥ विद्वन्यद्वत्प्रत्ययःस्यादमीषांशिष्याणांनोग्रंथसंदर्शनेन ॥ इत्युक्त्वैनं
वार्तिकंसूत्रभाष्येनाभूद्धाहेत्यापखेदंचकिंचित् ॥ ४८ ॥ शिष्योक्तिभिःशिथिलतात्ममनोरथोसावेनंस्वतं
त्रकृतिनिर्मितयेन्ययुंक्त ॥ नैष्कर्म्यसिद्धिमचिराद्विदधत्सचेत्थंन्याय्यामविंदतसुरेश्वरदेशिकाख्यां ॥ ४९ ॥
नैष्कर्म्यसिद्धिमथतांनिरवद्ययुक्तिनिष्कर्मतत्त्वविषयावगतिप्रधानां ॥ आद्यंतहृद्यपदबंधवतीमुदारामाद्यं
तमैक्षततरांपरितुष्टचेताः ॥ ५० ॥ ग्रंथंदृष्ट्वामोदमानोमुनींद्रस्तंचान्येभ्योदर्शयामासहृद्यं ॥ तेषांचासीत्प्र
त्ययस्तद्वदस्मिन्यद्वच्चान्यस्तत्त्वविन्नापरोस्ति ॥ ५१ ॥

दिति किंचित्खेदंप्राप ॥ ४८ ॥ एवंशिष्योक्तिभिः शिथिलितःस्वमनोरथोयस्यासौ श्रीशंकरएनंसुरेश्वरंस्वतंत्रकृतिनिर्मितये न्ययुंक्त स
चनियुक्तोऽचिरादेवनैष्कर्म्यसिद्धिंविदधत् इत्थंयोग्यांसुरेश्वरदेशिकाख्यामविंदत व० ॥ ४९ ॥ निष्कर्मतत्वविषयाऽवगतिःप्रधानंयस्या
माद्यादंतपर्यंतं मनोज्ञपदबंधवतीमेवंभूतां तांपरितुष्टचेताआचार्यआद्यंतंसम्यगैक्षत ॥ ५० ॥ यथायोऽस्मादन्यःसएवंतत्त्वविन्नास्तीति त
थातेषामस्मिन्प्रत्ययश्चासीत् शा० ॥ ५१ ॥

यत्रग्रंथेऽद्यापियतींद्रैर्निष्कर्मात्माश्रूयते यत्रनैष्कर्म्यस्यमोक्षस्यसिद्धिः तस्मान्नैष्कर्म्यसिद्धिर्नाम्नायंग्रंथवर्योविवृधे तस्मान्माहात्म्यात्सर्वलो कैरादृतोऽभूत् ॥ ५२ ॥ आचार्यैर्यद्भविष्यमालक्ष्यहाहेत्युक्तंतद्दर्शयंति आचार्यवाक्येनास्मिन्वार्त्तिकेविधातुमिष्टेसति यतोऽन्येविघ्नंव्यधु रस्मिन्कृतेऽस्मान्निमित्तात्सुरेश्वरःशापमुत्ससर्ज सूत्रभाष्यस्यवार्तिकमुदारैःकृतमपिपृथिव्यांनप्रसरेत् इ० ॥ ५३ ॥ विश्वासंचप्राप्या चार्येत्याद्युक्त्वाथपुनरुवाच उ० ॥ ५४ ॥ यदुवाचतदाह नेति इं० ॥ ५५ ॥ तात्पर्यंतेगेहिधर्मेषुदृक्षेत्युक्तंतत्राह पूर्वंगृहित्वेऽपितत्स्वभावो

यत्राद्यापिश्रूयतेमस्करींद्रैर्निष्कर्मात्मायत्रनैष्कर्म्यसिद्धिः ॥ तत्राम्नायंववृधेग्रंथवर्यस्तन्माहात्म्यात्सर्वलोकादृतोभूत् ॥ ५२ ॥ आचार्यवाक्येनविधित्सितेऽस्मिन्विघ्नंयदन्येव्यधुरुत्ससर्ज ॥ शापंकृतेऽस्मिन्कृतमप्युदारैस्तद्वार्त्तिकंनप्रसरेत्पृथिव्यां ॥ ५३ ॥ नैष्कर्म्यसिद्ध्याख्यनिबंधमेकंकृत्वात्मपूज्यायनिवेद्यचोक्त्वा ॥ विश्वासमुक्त्वाथपुनर्वभाषेसविश्वरूपोगुरुमात्मदैवं ॥ ५४ ॥ नख्यातिहेतोर्नचलाभहेतोर्नाप्यर्चनायैविहितःप्रबंधः ॥ नोल्लंघनीयंवचनंगुरूणांनोल्लंघनेस्याद्गुरुशिष्यभावः ॥ ५५ ॥ पूर्वंगृहित्वेऽपिनतत्स्वभावोनबाल्यमन्वेतिहियौवनस्थं ॥ नयौवनंवृद्धमुपैतितद्वद्व्रजन्हिपूर्वस्थितिमौज्झ्यगच्छेत् ॥ ५६ ॥ अहंगृहीनात्रविचारणीयंकिंतेनपूर्वंमनएवहेतुः ॥ वंधेचमोक्षेचमनोविशुद्धोगृहीभवेद्वाप्युतमस्करीवा ॥ ५७ ॥

गृहिस्वभावोनभवामि हियतोयौवनस्थंबाल्यंनान्वेति तथावृद्धंपुरुषंयौवनंनोपैति तद्वत्तथाव्रजन्गमनंकुर्वन्पूर्वस्थितिंपरित्यक्त्वैवगन्तव्यंनबुद्धि त्यर्थः उ० ॥ ५६ ॥ किंचात्रास्मिँल्लोकेऽहंगृहीतिनविचारणीयं यतस्तेकिंपूर्वमिहजन्मांतरेवागृहिणोनबभूवुरपित्वासुरेव तस्मात्त्वविनिर्णया यतित्वेवामनएवहेतुः नकेवलमेतावदेवापितु वंधेचमोक्षेचमनएवहेतुः मनएवमनुष्याणांकारणंबंधमोक्षयोरित्युक्तत्वात् त भवेद्वामस्करीवाभवेदुभयथापिन्यूनाधिक्यंनास्तीत्यर्थः ॥ ५७ ॥

एवंपृष्टआचार्यःतस्यप्राग्भवीयंवृत्तांत्तमुक्तवानित्याह तानिति ॥ ३४ ॥ जातुकदाचित्तस्यसिद्धस्यसमीपेकाच
लकंस्थाप्य हेद्विज क्षणमात्रंबालंप्रतीक्षस्वेत्युक्त्वा सखीभिःसह स्नातुं निर्जगाम ॥ ३५ ॥ महर्षेःपुरतःचक्रंदुराक्रोशंचक्रे
पृथुकस्यबालस्यांगंशरीरंप्रविवेशसतपस्वीएषहस्तामलकः ॥ ३७ ॥ यस्मादेवंतस्मादयमुपदेशंविनैवानंताःश्रुतीः सकला

तानब्रवीत्संयमिचक्रवर्तीकश्चित्पुरायामुनतीरवर्ती ॥ बभूवसिद्धःकिलसाधुवृत्तःसांसारिकेभ्यःसुतरांनिवृत्तः ॥ ३४ ॥ तस्यांतिकेकाचनविप्रकन्याद्विहायनंजातुनिवेश्यबालं ॥ क्षणंप्रतीक्षस्वशिशुंद्विजेतिस्नातुंसखीभिःसहनिर्जगाम ॥ ३५ ॥ अत्रांतरेदैववशात्सबालश्चंक्रम्यमाणोनिपपातनद्यां ॥ मृतंतमादायशिशुंतदीयाश्चक्रंदुरुच्चैःपुरतोमहर्षेः ॥ ३६ ॥ आक्रोशमाकर्ण्यमुनिःसतेषामत्यंतखिन्नोनिजयोगभूम्ना ॥ प्राविक्षदंगंपृथुकस्यतस्यसएषहस्तामलकस्तपस्वी ॥ ३७ ॥ तस्मादयंवेदविनोपदेशंश्रुतीरनंताःसकलाःस्मृतीश्च ॥ सर्वाणिशास्त्राणिपरंचतत्त्वमज्ञातमेतेननकिंचिदस्ति ॥ ३८ ॥ तत्तादृगात्मानबहिःप्रवृत्तौनियोगमर्हत्ययमत्रवृत्तौ ॥ समंडनस्त्वर्हतिबुद्धतत्त्वःसरस्वतीसाक्षिकसर्ववित्त्वः ॥ ३९ ॥ तत्तादृशोत्युज्वलकीर्तिराशिःसमस्तशास्त्रार्णवपारदर्शी ॥ आसादितोधर्महितःप्रयत्नात्सचेन्नरोचेतनदृश्यतेऽन्यः ॥ ४० ॥

सर्वाणिचशास्त्राणिपरंचतत्त्वंजानाति किंबहुनाऽनेनाज्ञातंकिंचिदपिनास्ति ॥ ३८ ॥ तत्तस्मात्तादृगात्माअयंहस्तामलकोबहिःप्रवृत्तावत्रभाष्येवृत्तौनियोगंनार्हति समंडनस्त्वर्हति यतोबुद्धतत्त्वःसरस्वतीसाक्षिकंसर्वज्ञत्वंचयस्यसः ॥ ३९ ॥ प्रयत्नाल्लब्धएवंविधःसनरोचेतचेत्तर्हितथाविधोऽन्योनदृश्यते आ० ॥ ४० ॥

ननुभवदभीष्टंचेत्तर्हिकारयितव्यमितितत्राह अहमिति महानिबंधेबहूनामनभीष्टंकार्यंनकारयिष्ये किंचयतएकस्मिन्कार्येबहवःप्रतिकूला
अतोऽत्रसंशयोममोत्पन्नइत्यर्थः उ० ॥४१॥ एवमुक्ताविनेयानदृश्यतेऽन्यइत्युक्तमसहमानाऊचुः हेभगवन्भवदाज्ञातः सनंदनईप्सितंभाष्ये
निबंधंकरिष्यति यतःसब्रह्मचर्यादंगीकृताश्रमोमतेःप्रकर्षोयस्य सर्वतोविज्ञातश्च ॥वंश० ॥४२॥ एवमुक्तआचार्यउवाच जनानांनंदयित

अहंबहूनामनभीष्टकार्यंनकारयिष्येहिमहानिबंधे ॥ किंचात्रसंशीतिरभून्ममातोयदेककार्येबहवःप्रतीपाः
॥ ४१ ॥ भवन्निदेशाद्भगवन्सनंदनःकरिष्यतेभाष्यनिबंधमीप्सितं ॥ सब्रह्मचर्याद्दुररीकृताश्रमोमतिप्रक
र्षोविदितोहिसर्वतः ॥ ४२ ॥ सनंदनोनंदयिताजनानांनिबंधमेकंविदधातुभाष्ये ॥ नवार्त्तिकंतत्तुपरप्रति
ज्ञंव्यधात्प्रतिज्ञांसहिनूत्नदीक्षः ॥ ४३ ॥ आदिश्येत्थंशिष्यसंघंयतींद्रःप्रोवाचेत्थंनूत्नभिक्षुंरहस्तं ॥ भाष्ये
भिक्षोमाकृथावार्तिकंत्वंनेमेशिष्यासेहिरेदुर्विदग्धाः ॥ ४४ ॥ तात्पर्यंतेगेहिधर्मेषुदृष्ट्वातत्संस्कारंसांप्रतंशं
कमानाः ॥ भाष्येकृत्वावार्त्तिकंयोजयेत्सभाष्यंप्राहुःस्वीयसिद्धांतशेषं ॥ ४५ ॥

सनंदनोभाष्येनिबंधमेकंविदधातुनतुवार्तिकं तत्तुपरप्रतिज्ञंपरस्यप्रतिज्ञायस्मिन् हियतःस्वीकृतदीक्षःसुरेश्वरःप्रतिज्ञांव्यधात् उपें० ॥ एवंनबुद्धि
इत्थंशिष्यसंघमादिश्ययतींद्रोरहसिस्थितंनूत्नभिक्षुंसुरेश्वरंवक्ष्यमाणप्रकारेणप्रोवाच हेभिक्षोभाष्येत्वंवर्तिकंमाकृथाः यतोदुर्विद्ग्ध्वविनिर्णया
ष्यानसेहिरे ॥ इंद्र० ॥ ४४ ॥ शंकमानैस्तैर्यदुक्तंतद्दर्शयति गेहिधर्मेषुतवतात्पर्यंवीक्ष्यसांप्रतंतत्संस्कारंशंकमानाःप्राहुः
स्वीयसिद्धांतशेषंभाष्यंसयोजयेत् संभावनायांलिङ् शा० ॥ ४५ ॥

नास्त्येवासावाश्रमस्तूर्यइत्थमित्युक्तंतत्राह नास्त्येवेति हेउत्तमादिराश्रमोनास्त्येवचेत्तत्प्राप्तिनिवृत्तिगामिनौनौआवयो
संन्यासंप्राप्स्यामि अहंपराजितस्त्वंहास्यामि इत्येवंरूपौकथंस्तस्तत्राप्यल्पकालौ यदितुर्याश्रमोममाभिमतोनाभूत्तर्हि
भूदित्याशयेनाह नहीति ॥ ५८॥ यच्चद्वारिद्वास्थैरित्याद्युक्तंतत्राह संभिक्षमाणाइति गुरुणाभगवताप्रवेशनंकथंविहितंकथंच

नास्त्येववेदाश्रमउत्तमादिःकथंचतत्प्राप्तिनिवृत्तिगामी ॥ प्रतिश्रवौनौकथमल्पकालौनहिप्रतिज्ञाभगव
न्निरुद्धा ॥ ५८ ॥ संभिक्षमाणानलभंतएवचेद्गृहप्रवेशंगुरुणाप्रवेशनं॥ कथंहिभिक्षाविहितानन्नूत्तमा
कोनामलोकस्यमुखापिधायकः॥ ५९ ॥तत्त्वोपदेशाद्विदितात्मतत्त्वोव्यधामहंसंन्यसनंकृतात्मा ॥ विराग
भावान्नपराजितस्तुवादोहितत्त्वस्यविनिर्णयाय ॥ ६० ॥ पुरागृहस्थेनमयाप्रबंधानैयायिकादौविहिताम
हार्थाः॥ इतःपरंमेत्वदयंचिकीर्षुत्वदंघ्रिसेवांनविलंघ्यकिंचित् ॥ ६१ ॥

भिक्षाविहिता यदापिकिंवदंतीत्याद्युक्तंतत्राप्याह लोकस्यमुखस्यापिधायकःकोनामनकोप्यस्तीत्यर्थः ॥ ५९ ॥ यत्तुसंन्यासमप्येवंनबुद्धि
पूर्वमित्याद्युक्तवंतस्तत्राह पूर्वंकृतात्मापश्चात्तत्वोपदेशाद्विदितात्मतत्त्वोहं वैराग्यात्संन्यसनंव्यधां नतुपराजितोहियस्माद्वादस्तत्त्वविनिर्णया
य ॥ ६० ॥ यत्तुभाष्येकृत्वेत्यादितत्राह पुरेति इतःपरंमेहृदयंत्वदंघ्रिसेवांविलंघ्यनाकिंचित्कर्तुमिच्छु ॥ ६१ ॥

तथाचैवंविधस्यसद्गुरोस्तवसेवाकेनापिकथमपिकर्त्तुंनशक्यैत्याह अद्वैतवस्तुनि आदरोयैस्तथाभूतबुद्धपरिषच्छेमुष्यांसन्निषण्णां अद्वैत बद्धाद्दरायाबुधसमुदायबुद्धिस्तस्यांसम्यक्स्थितामितिवा अर्वाचीनानांदुर्वादिनांगर्वलक्षणस्यानलस्यविपुलतरज्वालालक्षणयामालया विपुलयाज्वालामालयाइतिवा अवलीढामास्वादितांश्रद्धांसूक्तामृतौघैः सिक्त्वाऽहहाद्यसद्यःपरिहसन्नूजीवयसि ततोरणतरणविधानसदृशा

श्रद्धामद्वैतबद्धादरबुधपरिषच्छेमुषीसन्निषण्णामर्वाग्दुर्वादिगर्वानलविपुलतरज्वालमालावलीढां ॥
सिक्त्वासूक्तामृतौघैरहहपरिहसन्नूजीवयस्यद्यसद्यःकोवासेवापटुःस्याद्रणतरणविधौसद्गुरोर्नैवजाने ॥
॥ ६२ ॥ इत्युक्तोपरतेसुरेश्वरगुरौतेनैवशारीरकेनोसंभाव्यहहात्रवार्तिकमितिप्रौढंशुगग्निंशनैः ॥ धी
राग्य्यःशमयन्विवेकपयसादेवेश्वरेणत्रयीभाष्येकारयितुंसवार्त्तिकयुगंबद्धादरोऽभून्मुनिः ॥ ६३ ॥ भा
वानुकारिमृदुवाक्यनिवेशितार्थैस्वीयैःपदैःसहनिराकृतपूर्वपक्षं ॥ सिद्धांतयुक्तिविनिवेशिततत्स्वरूपं
दृष्ट्वाभिनंद्यपरितोषवशादवोचत् ॥ ६४ ॥

यामेवंभूतस्यसद्गुरोस्तवसेवायांकोवापटुःस्यात् स्र० ॥ ६२ ॥ इत्युक्त्वासुरेश्वरगुरावुपरतेसति अहहेत्यत्यंतखेदे तेनसुरेश्वरेणैतत्कार्यैतिशं रकेवार्त्तिकंनोसंभावि इतिप्रौढंशोकाग्निंधीराग्य्यःश्रीशंकरोविवेकपयसाशनैःशमयन् वेदत्रयीभाष्येसुरेश्वरेणवार्तिक[illegible]र्यंभगवत्पदे निर्बद्धादरोऽभूत् शा० ॥ ६३ ॥ भावानुसारिभिर्मृदुभिर्वाक्यैर्विनिवेशितोऽर्थोयत्र स्वीयैःपदैर्निराकृतःपूर्वपक्षो[illegible]० ॥ ६४ ॥ निवेशितंतत्स्यसिद्धांतस्यस्वरूपंयत्र तंतदीयंग्रंथंदृष्ट्वा अभिनंद्यसश्रीशंकरः परितोषवशादवोचत् व० ॥ ६४ ॥

तदाह हेविनयिन् त्वंयदुक्तवान्असि तत्सर्वंसत्यमतोममयाजुषीतैत्तिरेयीशाखातस्याअंतर्गतोयोभाष्यलक्षण
कंमदर्थंभवताप्रणेयं यतःसतांचेष्टितंपरहितैकफलंप्रसिद्धं ॥६५॥ तद्वत्त्वदीयाखलुयाकाण्वशाखातत्रापिममतदंतर्भ
मपीष्टंविधेयं यतःसतांप्रवृत्तिःपरोपकारायेत्यर्थः॥६६॥ आवश्यकताबोधनायपुनराह तत्रोभयत्रतापत्रयनिवर्हणंवार्तिकंकुरु ।

सत्यंयदात्थविनयिन्ममयाजुषीयाशाखातदंतगतभाष्यनिबंधइष्टः ॥ तद्वार्तिकंममकृतेभवताप्रणेयं
सच्चेष्टितंपरहितैकफलंप्रसिद्धं ॥ ६५ ॥ तद्वत्त्वदीयाखलुकाण्वशाखाममापितत्रास्तितदंतभाष्यं ॥
तद्वार्त्तिकंचापिविधेयमिष्टंपरोपकारायसतांप्रवृत्तिः ॥ ६६ ॥ तत्रोभयत्रकुरुवार्त्तिकमार्त्तिहारिकीर्तिं
चयाहिजितकार्तिकचंद्रिकाभां ॥ माशंकिपूर्वमिवदुःशठवाक्यरोधोमद्वाक्यमेवशरणंव्रजमाविचारीः
॥ ६७ ॥ इत्थंसउक्तोभगवत्पदेनश्रीविश्वरूपोविदुषांवरिष्ठः ॥ चकारभाष्यद्वयवार्त्तिकेद्वेत्वाज्ञागुरू
णांत्वविचारणीया॥ ६८ ॥

चंद्रिकायाःआभाययातथाभूतांकीर्तिचप्राप्नुहि ननुपूर्ववदधुनापिविनेयवाक्यैरोधस्यावश्यंभावित्वात्किमर्थंतत्करणेमयादीक्षास्वीकार्येतिशं
कात्वयानकर्तव्याइत्याह माशंकीति कुतइतिचेत्तत्राह मद्वाक्यमेवशरणमतस्तत्करणार्थंगच्छविचारंमाकुरु व० ॥ ६७ ॥ इत्थंभगवत्पदे
नश्रीशंकरेणोक्तोविदुषांवरिष्ठः सश्रीसुरेश्वरोभाष्यद्वयस्यवार्तिकेद्वेचकार हियस्माद्गुरूणामाज्ञाऽविचारणीयाएव उ० ॥ ६८ ॥

एतदेवविवृणोति गुरोराज्ञाऽनुचरैर्नहिलंघनीयेत्युक्त्वावेदांतयोस्तैत्तिरीयबृहदारण्यसंज्ञयोस्तयोर्भाष्ययोरुदारंवार्तिकद्वयंनिर्मायसीमारहिता निरुपमाधीर्यस्यससुरेश्वरोनिजदेशिकायउपदांचकारउपायनभूतंकृतवान् व० ॥ ६९ ॥ सनंदनोनामगुरोरनुज्ञयाप्रेरितःपरांभाष्यस्यटीकां व्यधात् यस्याःपूर्वभागःपंचपादिकातच्छेषगावृत्तिरितिप्रथीयसीप्रख्याता ॥७०॥ व्यासाख्यर्षिसूत्रकदंबस्यविवेचनायात्मकीर्तेर्विजयडिंडि

आज्ञागुरोरनुचरैर्नहिलंघनीयेत्युक्त्वातयोर्निगमशेखरयोरुदारं ॥ निर्मायवार्तिकयुगंनिजदेशिकाय
निःसीमनिस्तुलनधीरुपदांचकार ॥ ६९ ॥ सनंदनोनामगुरोरनुज्ञयाभाष्यस्यटीकांव्यधितेरितःपरां ॥
यत्पूर्वभागःकिलपंचपादिकातच्छेषगावृत्तिरितिप्रथीयसी ॥ ७० ॥ व्यासर्षिसूत्रनिचयस्यविवेचनाय
टीकाभिधंविजयडिंडिममात्मकीर्तेः ॥ निर्मायपद्मचरणोनिरवद्ययुक्तिस्यूतंप्रबंधमकरोद्गुरुदक्षिणांसः
॥ ७१ ॥ आलोचयन्नथतदानुगतिंग्रहाणामूचेसुरेश्वरसमाह्वमुपह्वरेसः ॥ पंचैववत्सचरणाःप्रथिताइ
हस्युस्तत्रापिसूत्रयुगलद्वयमेवभूम्ना ॥ ७२ ॥ प्रारब्धकर्मपरिपाकवशात्पुनस्त्वंवाचस्पतित्वमधिगम्यव
सुंधरायां ॥ भव्यांविधास्यसितमांममभाष्यटीकामाभूतसंलयमधिक्षितिसाचजीयात् ॥ ७३ ॥

मंयतोनिरवद्ययुक्तिभिर्ग्रथितं टीकासंज्ञंप्रबंधंनिर्मायसपद्मपादोगुरुदक्षिणामकरोत् व० ॥ ७१॥ अथानंतरंसूर्यादिग्रहाणांगतिमाल
रेश्वरसमाख्यमेकांतेसःश्रीशंकरोबभाषे हेवत्स इहलोकेपंचैवचरणाःप्रथिताःस्युरिहटीकायामितिवा तत्रापिबाहुल्येनसूत्रचत
तंस्यात् ॥ ७२ ॥ एवंतद्वत्तशापस्यसार्थक्यंप्रदर्श्यसूत्रभाष्यवृत्तिकरणसंकल्पस्यापितत्त्वमाह प्रारब्धेति भूमौवाचस
मभाष्यटीकांसम्यक्विधास्यसि सनंदनकृतटीकासाम्यंवारयति प्रलयपर्यंतंक्षितौसाचजीवनंप्राप्नुयादितिवरप्रदा

इत्येवंसुरेश्वरमुक्त्वाऽथानंतरमसौयतीश्वरआनंदगिर्यादिमुनीनाहूयाद्वैतपरान्निबंधान्कुरुध्वंइतिसनिर्ममचक्रवर्तीआ
तेसर्वेप्यानंदगिरिमुख्यामहानुभावादेशिकेंद्रोरनुमतिमाप्य स्वमात्मानमनतिक्रम्ययथामति आत्मतत्त्वांभोजार्कान्ना...

इत्येवमुक्त्वाथयतीश्वरोसावानंदगिर्यादिमुनीन्सहूत्वा॥ कुरुध्वमद्वैतपरान्निबंधानित्यन्वशान्निर्ममसार्वभौ
मः ॥ ७४ ॥ तेसर्वेप्यनुमतिमाप्यदेशिकेंद्रोरानंदाचलमुखरामहानुभावाः ॥ आतेनुर्जगतियथास्वमात्म
तत्वांभोजार्कान्विशदतरान्बहून्निबंधान् ॥ ७५ ॥ इतिश्रीमाधवीयेतद्वार्तिकांतप्रवर्तनः ॥ संक्षेपशंक
रजयेपूर्णःसर्गस्त्रयोदशः ॥ १३ ॥ मू॰सं॰ १११ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

समंताद्विस्तारितवंतः प्रहर्षणी ॥ ७५ ॥ इतिश्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यबालगोपालतीर्थश्रीपादशिष्यदत्तवंशावतंसरामकुमारसू
नुधनपतिकृतेश्रीशंकराचार्यविजयडिंडिमेत्रयोदशःसर्गःसंपूर्णः ॥ १३ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

इति त्रयोदशःसर्गः समाप्तः